

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Égész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

A katonai bíraskodás reformja.

(A reform-kérdések népszerű ismertetése.)

Gerő Gyula honvéd alezredes-hadbírótl.

A sajtóban, az országgyűlésen és a delegációkban egyre hangosabban sürgetik, hogy katonai bünvádi eljárásunkat reformálni, vagyis javítani kell.

Nem is lehet tagadni, sőt a legilletékesebb helyen, vagyis a legfelsőbb trónbeszédekben és hivatalos kormánynyilatkozatokban is elismertették, hogy katonai bünperrndtartásunk — melynek eredete még Mária Terézia királyunk idejébe nyulik vissza — reformra szorul.

De nem lehet tagadni azt sem, hogy egy ilyen reform keresztülvitele sok nehézségbe ütközik és gondos megfontolást igényel, mert a katonai bíraskodás helyes kezelésétől függ nagyrészt a katonai fegyelem fenntartása, minél fogva nem lehet a *polgári* bünvádi eljárást, ha még oly jó is az, egyszerűen átvenni a katonaság számára. A katonai bünvádi eljárásban, tehát minden olyan eljárási formát lehetőleg kerülni vagy mással pótolni kell, a mi az eljárási *gyorsaságát* akadályozná, vagy a *fegyelemre* káros kihatással lehetne.

Ehhez járul még az a nehézség is, hogy a közös hadseregnek a bünvádi eljárást a *magyar* törvényhozás egymagában nem szabályozhatja, hanem abba az osztrák törvényhozás is beleszól, minekfolytán már a tervezet létrejövételéhez is szükséges a két kormány, illetőleg első sorban a közös hadügyminiszter, a két honvédelmi és a két igazságügyminiszter hozzájárulása, a mit elérni már csak azért sem könnyű dolog, mert a kormányok itt is, meg túl is, gyakran változnak.

Mindeme nehézségek daczára is azonban a reformtörekvések — hivatalos nyilatkozatok szerint — már annyira haladtak, hogy az új katonai bünvádi perrendtartás tervezete elkészült és mint törvényjavaslat rövid időn belül a törvényhozó testületek elé lesz terjeszthető.

A dolog tehát elég aktuális és a csendőrséget is közelről érdekli, minél fogva szívesen tesztek eleget az én tisztelt szerkesztő barátom ama kérésének, hogy a reformnál szóba jöhető nagy kérdésekről és azok megoldásának nehézségeiről a lapok olvasóit, népszerű módon tájékoztassam.

E feladatnak úgy vélek legcélszerűbben megfelelni, ha mindenekelőtt röviden és nagyjában összehasonlítom a mi katonai bünperrndtartásunkat a Szilágyi igazság-

ügyminiszter alatt alkotott modern magyar *polgári* bünvádi perrendtartással és azután rámutatva ez utóbbinak előnyeire, megjelölöm az új katonai bünvádi eljárás iránt támasztható kívánalmakat, illetőleg az ezek megvalósításával járó nehézségeket.

Lássuk tehát először is azt, hogy miként folyik le nagyjában a bünperrndtartás a polgári bünvádi perrendtartás szabályai szerint.

A *polgári* bünvádi eljárásban a vizsgálatot és a vizsgálati fogságot a vizsgálóbíró rendeli el; intézkedése ellen két foku felfolyamodással lehet élni. A vizsgálat menetére egy úgynevezett «váltanács» ügyel fel. A vizsgálati fogság rendszerint csak három hóig tarthat s azt csak a váltanács hosszabbíthatja meg kivételesen 1—1 hóval stb.

A vádat rendszerint egy külön állami közeg, a *kir. ügyész* képviseli.

A vádolt minden bűnygyben, az eljárás minden szakában vehet maga mellé *védőt*, sőt részére a bíróság sok esetben még akkor is rendel ki védőt a főtárgyaláshoz, ha a vádolt védőt nem kíván.¹

A vizsgálóbíró a vizsgálat befejeztével a kir. ügyész és vádoltat értesíti, a kik a vizsgálat kiegészítése stb. iránt indítványt tehetnek. A vádló 15 nap alatt vádiratot nyújt be, a mely ellen a vádolt kifogással élhet. A kifogás fölött a váltanács határoz és vagy vád alá helyezi a vádoltat, vagy a vádirat elutasítása mellett az eljárást megszünteti.

A váltanács a vádálá helyezéssel egyidejűleg a további fogvatartás kérdésében is határoz, valamint aziránt is, hogy mely tanúk és szakértők idézendők meg a főtárgyalásra. A fogvatartást rendelő határozat ellen megint felfolyamodásnak van helye.

A *polgári* bünvádi eljárás súlypontja különben a *főtárgyaláson* van.

Itt folyik le az *egész bizonyítási nyilvánosan*,² a vádolt (védő) szeme előtt, a vádlónak és az ítéletmondásra külön berendelt *ítélőbíróknak*,³ jelenlétében, a kik kö-

¹ Például, ha a büntető törvényben a vádbeli bünesselkményre öt évi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetés van szabva.

² A nyilvánosságot a bíróság csak akkor zárhatja ki, ha a tárgyalás nyilvánossága a *közrendet*, vagy a *közev-kölciséget* veszélyeztetné. De még ebben az esetben is jelen lehet a vádolt és sórtett részéről 2—2 bizalmiférfi (B. P. XVIII. fejezet).

³ Fontosabb esetekben az ítélőbírósg mellett külön esküdtek működnek, a kik csak a fölött mondanak ítéletet, vajjon a vád-

zül a vizsgálóbíró ki van zárva. Ugyanezért a vizsgálat során kihallgatott vádlottal, tanukkal, szakértőkkel és részeseikkel felvett jegyzőkönyveket rendszerint nem szabad felolvasni a főtárgyaláson, hanem először kell őket a többiekkel együtt az ítélőbírák előtt kihallgatni, hogy a bírák saját szemekkel és füleikkel tapasztal-hassák nemcsak azt, hogy mit mond a vádlott és a tanu (szakértő), hanem azt is, hogy *hogyan* mondja azt és hogy egyáltalán minő külsejű, minő viselkedésű, szóval minő benyomást tesz a kihallgatott egyén s ehhez képest mennyiben látszik szavahíetőnek.

De nemcsak a vádlottakat, tanukat és szakértőket hallgatja meg maga az ítélőbíróság szóbelileg és közvetlenül, hanem a *vád* és a *védelem* képviselőit is.⁴ És miután a *vádoló* rendszerint a vádlott *terhére* szóló körülményeket szokta kiemelni, a *védő* pedig azt, a mi a vádlottat *mentli* vagy a bűnösséget enyhébb színben tünteti fel: az ítélőbíróság teljesen világosan láthat a dolgban és így alapos ítéletet hozhat, még pedig csakis a bírák meggyőződését követve, vagyis a nélkül, hogy bármiféle *bizonyítási szabályhoz*⁵ lenne kötve.

Már az így hozott ítélet is sok garanciát nyújt arra, hogy az igazságosságnak megfelel, de a polgári bünyűvádi perrendtartás még azt is megengedi, hogy a vádló vagy a vádlott (*védő*) *perorvoslat*ra is élhessen az ítélet ellen, ha azt szerelmesnek találja. Így a polgári törvényeszek ítélete ellen *felebbezéssel* és bizonyos esetekben *semmisségi panaszszal*, a királyi táblák ítélete ellen pedig további perorvoslattal (semmisségi panaszszal) lehet élni rendszerint. A *felebbezéssel* az ítéletnek minden része (az indokolása is) megtámadható, míg *semmisségi* panasz csak bizonyos semmisségi okok miatt lehet tenni (pl. ha az ítélőbíróság [esküdtszék] nem volt törvény-szerűen alakítva, vagy a nyilvánosságot törvényes ok nélkül zárták ki stb.).

Egy további garanciája még a polgári bünyűvádi eljárásnak az is, hogy a polgári bírák részére külön törvény biztosítja a bírói *függetlenséget*, a minék következtében őket *akarataik ellenére* áthelyezni, sőt még előléptetni sem szabad stb. E függetlenséggel azért ruházta fel őket a törvény, hogy könnyebben ellenáll-hassanak a jogosulatlan külső befolyásnak (megvesztegetésnek vagy felsőbb erőszaknak).

Mindezekkel szemben lássuk most már, miként alakul az eljárás a *katonai* bünyűperrendtartás szerint:

Nálunk katonánknál a vizsgálat és a vizsgálati fogság elrendelése fölött nem a vizsgálóbíró vagy a vádtanács, hanem a «bírói felsőbbbségi jogot» gyakorló *parancsnok*

dönt s ennek rendelkezése ellen felfolyamodással élni nem lehet.⁶ Vádtanács nincs.

A mint a vizsgálat el van rendezve, az ügyet az egyik hadbíró veszi át, a ki kihallgatja a vádlottat, továbbá kihallgatja vagy megkeresés útján kihallgattatja a tanukat, beszerzi a szakértői véleményeket, s ha valami új vád merül fel, a vizsgálatot arra is kiterjeszti, szóval *hivatalból* megejti az összes vizsgálati intézkedéseket. Külön közzvádlo vagy védő nincs, hanem a katonai bünyűperrendtartás e helyett azt rendeli, hogy a büntető eljárásban közreműködő hatóságok minden megállapításnál és elhatározásnál egyenlő gondot tartoznak fordítani úgy a vádlott bűnösségének bizonyítására, mint a védelmére szolgáló körülményekre.

A vizsgálat befejeztével mindjárt össze is állítatják a haditörvényeszek, a melynek csak egy jogtudós tagja van, még pedig *ugyanaz* a hadbíró, a ki a vizsgálatot vezette. A haditörvényeszek tárgyalása *nem nyilvános* s abban külön vádló közeg vagy védő nem vehet részt. A tárgyaláshoz csakis a vádlott idéztetik meg, de ez is csak addig marad ott, míg a vizsgálat során tett vallomását előtte felolvassák és ő rá az észrevételeit megtette. Ezután a vádlott is eltávolítatik és a hadbíró ismerteti azokat a *jegyzőkönyveket*, melyeket ő a vizsgálat során felvett, illetőleg az ezeken alapuló tényállást s egyuttal az esetre vonatkozó törvények ismeretése mellett *indítványt* tesz a hozandó határozatra (ítéletre) nézve.

A hadbíró indítványa fölött a haditörvényeszek (tehát maga az indítványozó hadbíró is) szavaz⁷ és az így létrejött határozatot (ítéletet, bírói végzést, megszüntetési határozatot) a bírói felsőbbbségi jogot gyakorló parancsnok elé terjesztik. Ha ez a határozatot megerősíti (esetleg egyuttal nyhihi vagy egészen megkegyelmezi), akkor az *jogerős* és végrehajtható, — ha ellenben az ítélet megerősítendőnek nem tartja,⁸ akkor azt a fölötti törvényeszek elé terjeszti.

Rendes *perorvoslatnak* (felebbezésnek) csakis az elsőfoku *büntető* ítélet ellen és csakis bizonyos esetekben van helye. Ezek az esetek azonban olyan ritkák, hogy alig-alig fordulnak elő. Joga van azonban a szabadságvesztésre ítéltnek kérni, hogy bünyűpere a főtörvényeszek által *felülvizsgáltsék*, de e kérelem a büntetés végrehajtását nem gátolja.

⁴ A kat. bünyűperrendtartás 60. §-a általánosságban rendeli, hogy *mindenki*, a ki a vizsgálat *alatt* a vizsgálóbíróióságnak intézkedése vagy késedelme miatt *jogaiban sérve* érzi magát, jogosítva van a főtörvényeszeknél e miatt *panaszt* emelni és orvoslást kérni. E panasz tehát nem bir perorvoslat jellegével s felfüggesztő hatálya nincs.

⁵ A haditörvényeszek nyolcz tagból, még pedig tisztek fölött csakis tisztekből, míg legénységi egyén bünyűperben legénységi egyénekből is alakul. Az *elnök* szavazata *duplán* számít.

⁶ A parancsnok nem erősítheti meg az ítéletet, ha azt törvényellenesnek vagy súlyosbítandónak tartja. *Bizonyos*, riekábbam előforduló esetekben (párba) stb.) az ítéletet csakis a főtörvényeszek erősíthetik meg.

lött bünyűs-e vagy nem. Ha az esküdtek a vádlottal bünyűsnek mondják, akkor a büntetést a (jogtudósokból álló) ítélőbíróság szabja ki.

⁴ Ezért mondják, hogy az eljárás a «szobéliség» és «közvetlenség» elvén alapszik és «kontradiktórius».

⁵ A katonai bünyűperrendtartás ezzel szemben megszabja, hogy mikor tekintendő a bűnösség bebizonyítottának beismeréssel, tanvallomásokkal vagy gyanúokkal.

Hogy melyek most már a katonai és polgári bűnvádi eljárás főbb különbségei és előnyei, azt a következő közleményben fogjuk kifejteni.

(Folyt. köv.)

Az eskütétel módja.

Írta: K. Nagy Sándor.

(Vége.)

II.

A mi az ujjabkori eskütelek módját illeti, azok rendszeren vallási szertartások szerint történtek. Innen származnak azok a ma is használatos kifejezések, hogy esküszöm a feszületre, esküszöm az evangéliumra, esküszöm a hét szentségre, megesküszöm a thóra előtt (zsidóknál) stb. Mert a keresztre, vagy evangéliumra tett kézzel, vagy a thóra előtt történt az esküvés.

És bizony, még néhány évtizeddel is ezelőtt ott állott a kereszttel a bíróság asztalán s ha nem is arra tett kézzel, de a kereszttel esküdött a tanu.

A gyermekem boldogságára, anyám hamvaira, tulvilági üdvömről esküszöm-fele kifejezések már inkább az átközadásokhoz, mint a komoly eskük sorába tartoznak . . .

Volt az eskünek még egy másik módja is, t. i. a kézfogás, vagy kézadás. Ezt némelyek a régi magyar eskü módjának tartják. A becsületes és önértetes emberek előtt épen olyan erős kötés volt a kézadás és kézfogás, mint az eskü.

Hiszen a házasságot megelőző eljegyzési ünnepélyt ma is kézfogónak nevezik s a házasságra lépő felek az egyházi szertartásos esküvés alkalmával megfogják egymás kezét.

Es az eskütételnek a régi kézadással való módja bizonyos körülmények között még ma is érvényes.

Na, na, örsvezető úr! ne tessék mosolyogni e felett, míg meg nem hallgatja, a mit mondok. Bebizonyítok én mindent, ha állítani merem. Ez pedig nem is állítás, hanem élő törvény.

Keresse elő csak a "kisebb polgári peres ügyekről" szóló 1877: XXII. törvényczikket, ennek a 20. §-ában ez foglaltatik:

A községi bíraskodásnál «a tanuk és szakértők eskü helyett lelkiismeretükre való hivatkozás mellett *kézadással* erősítik meg vallomásukat. A vallomásnak ily megerősítése az esküvel erősített vallomással egyenlő erejűnek tekintetik».

Vagyis a kisebb polgári peres ügyekben a községi bíróság előtt az eskütétel módja a kézadás.

A mi már most a királyi bíróságok (törvényszék, járásbíró, kir. tábla, kir. Curia) előtti eskütétel módját illeti, e tekintetben nézzük meg előbb a polgári, azután a büntető eljárást.

A polgári törvénykezési rendtartás (1868: LIV. t.-cz.) 242. §-a szerint: «az eskütétel módját (úgy a peres felekre, mint a tanukra) az ügyviteli szabályok határozzák meg. Felek, kik az eskütételtől saját hitelveik szerint törvényesen felmentvék, ünnepélyes bizonylást

tartoznak eskü gyanánt letenni, mely azonban fogantára nézve a valósággal letett esküvel minden tekintetben egyenlő».

Ugyanezen törvény 204. §-a szerint: «a kihallgatás bevégetével mindenki tanu a 242. §. szabályaihoz képest megesküthetik arra, hogy minden körülményre nézve, a mely iránt megkérdezett, legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot vallotta és semmit azokból, melyek a kérdésre tartoznak s a melyekről tudomása van, el nem hallgatott».

A hivatkozott bírói ügyviteli szabályok (1891. évi augusztus 19-én 4291. sz. igazságügyminiszteri rendelet) 274. §-a szerint: «az eskütétel az alább közölt mindek szerint, melyekre nézve az esküt tevő vallás rendszerint különbséget nem tesz, a kiküldött, illetőleg előadó előmondása mellett történik. Eskütétel alatt az eskütévő *kezét szívére teszi*, a jelenlevők pedig felállnak».

A 275. §. szerint: «azok, kik az eskütételtől az 1868: LIV. t.-cz. 242. §. utolsó pontja szerint fel vannak mentve, ezen szavak helyett: «esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre», a következő kitétellel élnek: «ünnepélyes bizonylást tesztek arról», a végzavakat pedig: «Isten engem úgy segítjen» — mellőzik . . .

No, de térjünk át magára a bűnvádi eljárásra, a melynek keretében leggyakrabban van alkalmazva a csendőröknek a tanusokra és az eskütételre.

A bűnvádi perrendtartás (1896: XXXIII. t.-cz.) 217. §-a szerint: «a tanuk esküje ezekkel a szavakkal kezdődik: «Esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, és e szavakkal végződik: «Isten engem úgy segítjen».

Ugyanitt a 219. §. szerint: «A ki azt állítja, hogy az eskü vallási meggyőződésével ellenkezik: az eskü helyett ünnepélyesen fogadja, hogy a valót vallotta. E fogadás e szavakkal kezdődik: «Becsületemre és lelkiismeretemre fogadom».

Különben a tanuk esküjének a szövege szó szerint a következő: «Én . . . esküszöm a mindentudó és mindenható Istenre, hogy legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a valót és csakis a valót mondtam el s hogy ebből semmit nem hallgattam el, Isten engem úgy segítjen!» . . .

(No, ha csak úgy pipaszó mellett beszélgetnénk, sok érdekes dolgot tudnék elmondani arról, hogy azok a bíróság előtt csak ritkán megforduló s így könnyezavarba jövő jó falusi atyánkfiai, az esküvés alatt bányféleképen változtatják ezt az esküszöveget. Egyik mondja: «csak a kis valót mondtam el», — másik: «csakis a valót hallgattam el», — a harmadik: «csakis a valót rontottam el», — negyedik: «csak a kis valót rontottam el» stb. No, de az ilyen furcsaságokról majd máskor beszéljünk) . . .

Az eskütétel módját bűnügyekben a Bp. 218. §-a határozza meg, a mely szerint:

«A tanu az esküt rendszerint élőlövél, az előlvasott esküminta utánmondásával teszi le és *ez alatt a jobb kezét a szívére tartja*».

«A némák és siketnémák, ha írni és olvasni tudnak, az esküt szövegének aláírásával teszik le, a siket tanuk pedig a velök közölt esküszöveget felolvassák.»

«Ha pedig a siketek, a némák és siketnémák írni és olvasni nem tudnak, előléges megesketett tolmács közreműködésével, jelbeszéddel esküsznek» . . .

És a Bp. 590. §-a kimondja, hogy: «Jelen törvény életbeléptével a törvényeknek, rendeleteknek, szabályoknak és a szokásjognak e törvénnyel ellenkező megállapításai hatályukat veszítik». És ugyanezt ismétli a Bünvádi perrendtartást életbe léptető 1897:XXXIV. t.-cz. 27. §-a is.

Most már az a kérdés, hogy a csendőrök, ha tanuk gyanút vannak a bírósághoz megidéző, mily módon tegyék le az esküt?

Egy földim szivességéből ismerem az 1886. évi aug. 12-ikén kelt 33816. számú honvédelmi miniszteri rendeletet, mely a csendőrök eskütétel módja tekintetében következőket tartalmazza:

«Minden kételey kizárása végett és hogy egyöntetű eljárás alkalmaztassék, rendelem, hogy a csendőrségi legénység oly esetekben, midőn királyi bíróságok által tanukihallgatás végett végtárgyaláshoz megidéztetik, az új szolgálati szabályzat I. rész 37. §. 5. pontja, nemkülönben a csendőrségi szolgálati utasítás 5. §. értelmében mindannyiszor oldalfejjel és feltett fővel s egyáltalában épen úgy, mint a katonai bíróság előtt jelenjen meg, a *kalaplevételnek* ily esetekben kizárólag csak akkor van helye, midőn a csendőr, mint tanu, a bementett vallomásra meghiteltetik, de oldalfejjel akkor is megtartja s az *esküt* a gyakorlati szabályzatban előírt állásban teszi le. (*Kalapját balkezébe véve, balczombra oldalt helyezi, jobb kezét szemmagasságba felemelve, három ujját kinyujtva tartja.*)

«Azon előforduló esetben azonban, midőn a csendőr például a polgári életben elkövetett büntett, vagy véttség miatt, mint vádlott idéztetik meg a kir. bíróságok által, ezen megkeresésre ugyan az illető csendőr oldalfejjel nélkül állítandó elő a kihallgatáshoz, ily esetben azonban a vádlott csendőr mindig egy altiszt vagy idősebb csendőr által vezetendő elő.»

Ez a csendőrök eskütételére vonatkozó rendelkezés, melynek nyilvános hatályon kívül helyezéséről nem tudok s ha nyíltan nincs hatályon kívül helyezve, akkor a csendőrökre ma is irányadó s e szerint kell eljárniok. Mert a csendőrség az 1881. III. t. cz. szerint katonailag van szervezve. A Bp. 30. §-a szerint: «A jelen törvény (t. i. az 1896. XXXIII. t. cz.) a katonai bíróságok hatáskörére vonatkozó szabályokat nem érinti». Így a csendőrök, mint katonailag szervezett öreke, az előbb idézett honvédelmi miniszteri rendelet az irányadó s ahöz tartoznak alkalmazkodni.

A katonákra a katonai szabályok állanak s miután a katonai törvények hatálya kiterjed a csendőrökre is, így a csendőrökre sem lehetnek másféle szabályok.

Épen azért véleményem szerint az a csendőr teszi le

helyes módon az esküt, a ki az eskü elmondása alatt kalapját balkezébe véve balczombjához oldalt helyezi, jobb kezét szemmagasságra felemelve, három ujját kinyujtva tartja.

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A kutya a nyomozásban.

A «Gendarm» m. évi 18. számában írja egy németországi csendőrőrmester a következő esetet:

Az 1883. év október hó 15-én a szomszéd községbeli tanítótól azon távirati értesítést kaptam, hogy az éj folyamán istállójának feltörése után, abból egy juhot loptak el. Azonnal nyergeltem és a helyszínére siettem. Aznap hajnalban gyenge hőésés volt, mely a netán létező nyomokat elfödve, a nyomozást tetemesen meghiúsította.

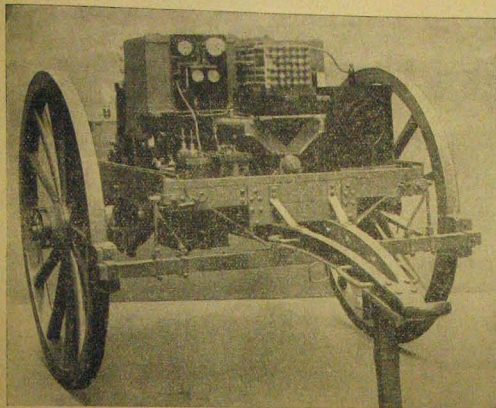
A községbe érve, először a bírót kerestem fel, kívül egyúttelen mentem el a helyszínére. Itt aztán azt is megállapítottam, hogy a hőésésen kívül, még azzal a kellemetlen helyzettel is számolnom kell, hogy az iskolás gyerekek az egész környéket összetapodták és így valamelyes nyom feltalálásáról szó sem lehetett. A helyszínén nem is bírtam semmiféle támpontot találni a nyomozás sikeres bevezetésére s így az éjjeli őrt felkeresve, azon kérdést intéztem hozzá, hogy az éj folyamán nem látott-e valamelyik községbeli lakosnál viláosságot? Az éjjeli őr erre elmondta, hogy B. munkásnál este 10 órákor ugyan elottottak a lámpát, de reggel három óra felé ismét meggyújták.

Meggyőződést szerzendő, hogy nem-e ezen munkásnál találok meg a keresett fonalat, a bíróval, a velem levő *juhász-kutyától kitérve*, annak lakására mentem, hol már a belépéskor friss pecsenyészag kellemes illata ütötte meg orromat. A lakoson csak az asszonyt találtuk, ki kérdéseimre beismerte, hogy juhpecsenyét süttőt korán eltávozott férjének, de állítása szerint a húst egy ottani mézsárbékben vette. Miután azonban a hivatkozott mézsáros meghazudtolta az asszony ezen állítását és így alaposnak látszott a gyanu, hogy a tanítótól ellopott juhból lakmároztak, hozzáállottam a házmotózásához, mely azonban teljesen eredménytelenül végződött, a mennyiben sem a lakásban, sem az udvarban, sem a mellékhelyiségekben nem sikerült semmit sem találnom, a mi a felmerült gyanu megerősítésére szolgálhatott volna.

Már épen levertem és az asszony gunyos mosolyától kísérve távozni akartam, midőn váratlanul olyami történt, a mi az asszony gunyos mosolyát hirtelen megfagyasztotta, az én levertségemet pedig örvendetes meglepetéssé változtatta. Az történt ugyanis, hogy midőn éppen a kaphoz érve, azon kilépni akartunk, nagy harammal rontott elébünk a juhász-kutyám és bizonyos diadalmas nyargalással lábam elé rakta egy frissen ölt juhnak beleit.

A kutya által követett nyomon haladva, három percznyi távolságra egy kavics gödörhöz jutottunk, melyben gondosan bőrebe göngyölve ott hevert az ellopott juh egy sarokban, csak a czombjából hiányzott egy darab, mely a munkásnak reggeli pecsenyéül szolgált.

Eme bizonyítékkal szemben az asszony persze nem tagadhatott tovább, hanem beismerte, hogy a lopást tényleg férje követte el. Ezt később a munkás is beismerte.

A német hadsereg drótnélküli táviró-berendezése. Feladó szerkezet.

Hogy pedig a nyomozás eredménytelenül nem végződött és sikerült a tettet kideríteni kizárólag juhász-kutyámnak köszönhettem.

KÉPEINKHEZ.

A drótnélküli telegrafálás a hadsereg szolgálatában.

Marconi világhírű találmányát, a drótnélküli telegrafálást immár a szárazföldi hadseregben is alkalmazzák. A német hadsereg részére Braun professor a Siemens és Halske céggel együtt alkalmas berendezést állított egybe, a mely könnyű kezelhetősége mellett 100 kilométerre biztosan működik.

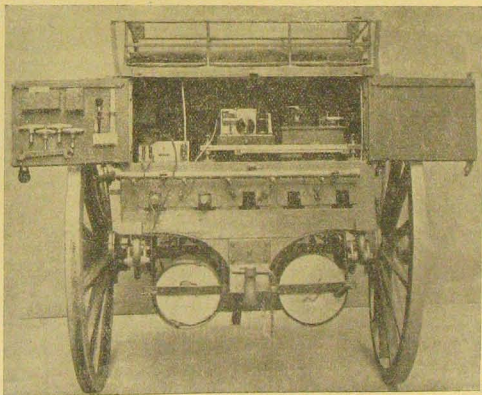
A két szerkezet «össze hangolása» lehetővé teszi, hogy a sürgönyt csak az illetékes állomás vegye fel, a mi hadászati szempontból igen nagyfontosságú és nélkülözhetetlen feltétel.

HIREK.

Panajott Sándor féle alapítvány. Lapunk mai számának «Hiv. rész»-ében tartalmilag közöljük a honvédelmi miniszter urnak a «Török Ferencz»-féle jutalmazási és segélyezési alap rendelkezését némileg megváltoztatott határozatát, a mely szerint ezen alapítvány a jövőben kizárólag jutalmazásokra fog szolgálni. Közöljük továbbá a «Rokkant m. kir. csendőrlégénységi egyének s azok családtagjainak segélyezésére létesített Panajott Sándor-féle alapítvány» alapító oklevelét, a mely alapítványnak, az alapító-oklevél tartalma szerint, kizárólagos rendeltetése az alapítvány címében

megjelölt egyének segélyezése. Ez utóbbi alapítvány Panajott Sándor, cs. és kir. vezérőrnagy, a magyar korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője 40 évi katonai szolgálatának mult évi október hó 31-én történt betöltése alkalmából — az ő személye iránt érzett őszinte ragaszkodás és nagyrebecsülés maradványaként — a csendőrségi zsebkönyv szerkesztőbizottsága által létesített, s melyből magaslatos rendeltetéséhez képest a folyó évben már segélyek is lesznek kiosztva.

A csendőr hadapródképző és tisztai ismétlő tanfolyam záróvizsgálója. A csendőr hadapródképző tanfolyam 28 hallgatója és az azok oktatói a tisztai ismétlő tanfolyamba berendelve volt 13 rangidősebb főhadnagy, a Panajott Sándor tábornok, csendőrségi felügyelő elnöklelete alatt Altorjay Imre ezredes, a III. számú csendőrkörület parancsnokából, Koreska Vilmos ezredes, a honvédelmi miniszterium 16. osztályának vezetőjéből, Fery Oszkár ezredes, a belügyminiszterium csendőrségi osztályának helyettes vezetőjéből és Oláh Ödön csendőr őrnagy, mint a tanfolyam parancsnokából állott bizottság előtt február hó 20-ától 26-ig záróvizsgát tett, a melyen úgy a főhadnagyk, mint a hadapródk, a velük szemben támasztott követelményeknek teljesen megfelelték, beigazolván azzal a tanfolyam parancsnokának, Oláh Ödön őrnagynak szakzerű vezetését. A vizsga után a vizsgálobizottság elnöke által czimzetes őrmestereké előléptetett hadapródk a lovaglásban szerzett jártasságukat igen sikerült carrouselben mutatták be, azután pedig egy sikerült vívóakadémiát, majd ezután táncszal egybekötött bucsiestélyt rendeztek, a melynek kedves emlékét a

A német hadsereg drótnélküli táviró-berendezése. Leadó szerkezet.

berendelve volt tiszték és a hadapródok magukkal vive, bizonyára sokáig megfogják őrizni.

Bedőlő laktanya. A beregszászi csendőr-laktanya északi szárnyának fedele saját súlyától bedőlő és két kéménye összejött. Sérülés nem történt. A kár a 2000 koronát meghaladja. Kilakoltatás szüksége nem forgott fenn.

Megtámadott csendőrök. Győrfi Imre laktanyaké-szültes csendőrt, postáról hazamenet Gyöngyösön, február 19-én este 1/4 órákor Király János ottani lakos pusztá kézzel megtámadta. Győrfi csendőr kardot használt és támadóját súlyosan megsebesítette. — Posztós György, krassószöriermegyei terogvai őrsbeli csendőr cz. őrsvezető pedig Terogvan február 17-én délután hat óra tájban, a neki szolgálatteljesítése közben ellen-szegült és öt megtámadni akaró Hozsa Jakab terogvai lakos ellen kardot használt és azt súlyosan megsebesítette.

A petrovai rablógyilkosok elítélése. A máramaroszigeti kir. törvényszék esküdtörbírósága egy heti izgalmas és az ország általános érdeklődése mellett lefolytatott tárgyalás után, február 20-án hajnali négy órákor meghozta ítéletét, melylyel a Petrova határában 1906. december 22-én, agyafurt gasszággal előre megfontolt és vadállatias kegyetlenséggel végre is hajtott, postarablással párosult kettős gyilkosság értelmi szerzőjét, Husz Ábrahámot és a gyilkosságot végrehajtó Mibálka Juon — volt csendőr — petrovai lakosokat, kötélt általi halálra, Perl Lébet és Perl Fischt 10—10 évi, Filicsuk Jónást hat évi, végül pedig Bianskó Vaszilt — valamennyien petrovai lakosokat mint tettestársakat — öt évi fegyházra ítélte. A tettesek tehát el fogják venni gaz cselekményük büntetését. Mi csupán azért foglalkozunk — lapunk minden olvasója előtt a napilapok révén már bizonyára ismert — ezen törvényszéki ítélettel, mert az annak alapját képezett bűncselekménynek testületünknek egy érdemes tagja, Zaubere Jeremias csendőr-örmester — ki a saját gyilkosát, annak kérelmére, az általa fedezett postaszápra elég könnyelműen felvette, — szintén áldozatul esett. Befezezett tényekkel állván szemben, szavunk sem a közvélemény megnyugtására hozott ítélettel, sem pedig az annak alapját képezett cselekmény kivételével szemben most már nincsen s annak részletezésébe sem óhajtunk bocsátkozni, mégis az embert az adott esetekben önkéntelenül is átható fájdalom érzetével gondolunk a kötelesség teljesítése közben, tevékeny életétől orozva megfosztott Zaubere Jeremias örmeister bajtársunkra, kinek tragikus sorsa intő példaul lebeget minden szolgálatteljesítő csendőr szeméi előtt, figyelmeztetve őt arra, hogy kötelesség teljesítése, a szabályok által is előírt körültekintés és kellő óvatosság nélkül, nem ésszerű kötelesség teljesítés és eredményekben — a mint azt a jelen eset is szomorúan igazolta — ki nem számítható következményekkel járhat. Megnyugvásunkra most már nekünk csak az szolgálhat, hogy a büntetettek a csendőrség által az ismeretlenség homályából előhíva a büntető igazságszolgáltatás kezébe adatván, attól méltó büntetésüket elvették, a mely büntetésnek a vádlottakon való végrehajtása nem csak büntetést fog megtorolni, hanem a gonosz hajlammal bíró egyének előtt, bünszandákkal kivételében, bizonyára tilalomfát is fog állítani. Zaubere Jeremias bajtársunknak pedig, ezuttal még hó takart rögös hantjára a bajtársias őszinte részvét virágát letéve, kívánunk csendes nyugalmat, hátrahagyott özvegyének és támasz nélkül maradt edes anyjának pedig részvétünk kifejezése mellett, vigasztalódást.

Régi bűnesetek kiderítése. Ilyen czim alatt lapunk f. évi 6. számban közölt hírrel kapcsolatban pótlólag közöljük, hogy a szép eredmény elérésében főképen Varga Ferenc járásörmester, hevesi járásparancsnok buzgólkodott, kit Mészáros Mihály örmeister erdőtelehi és Szálás Mihály örmeister kömlői őrsparancsnok, valamint Gy. Szabó Sándor és Vig János kömlői őrsbéli csendőrök a legodaadóbb buzgalommal támogattak.

KÜLÖNFÉLÉK.

A világtengernek legmélyebb pontja. A *Penquin* brit kir. felmérő hajó a 23° 40' déli szélesség és 175° 0' nyugoti hosszúság alatt fedezte föl a világtengernek eddig ismert legmélyebb pontját. Erre úgy jött rá, hogy a kábel ezen a ponton elszakadt és az egyik vége 28,000 láb mélységre esett le a nélkül, hogy a fenéket elérte volna. Ez a pont 400 kilométernyire északra van ama helytől, melynek mélységét Altrich kapitány 1888-ban 26,400 lábbal állapította meg. Az óceán legmélyebb pontjának eddig ama Japántól délre eső helyet tekintették, melynek mélysége 27,000 láb.

Mért csillognak a csillagok. Az álló csillagokból kiinduló fényugarak keresztülhatolnak az üres térben és a föld atmoszféráján, mielőtt szemünkhez jutnak, mert mint ismeretes, billió mértföldnyire vannak tőlünk az állócsillagok. Azonban a lég soha sincsen teljes nyugalomban, és látjuk a léghajókon, hogy a felsőbb lég-régiókban néha nagy viharok vannak, míg lent szél-csend uralkodik. Ez a folyton mozgásban lévő levegő majd jobban, majd gyengébben veszi fel a fényugarakat. A levegőnek eme mozgása következtében látjuk mi az állócsillagokat csillogni. Ha a fény nagyon erős, akkor fent nagy viharok lehetnek és lehet rá számítani, hogy ez a vihar az alsóbb régiókba is eljut és az időjárást megváltoztatja, legtöbb esetben rossz időt hoz.

A fagy mint gyógyszer. Pietet Raoul kísérletei szerint 65° C. hideg már oly erős, hogy semmi meleg-vezető sem véd meg bennünket. Pietet kísérleteket tett, hogy minő hatással van a nagy hideg az állatokra. Be-göngyölte őket bundákba és 110° C. hideg verembe süllyesztte őket rövid időre. Az állatok kibírták a nagy hideget és rendkívüli étvágygal jöttek vissza. Erre maga a tudós is lement a verembe és négy percig volt ott. És a midőn visszatért farkas étvágya volt. A kísérletet még nyolczszor ismételte s ekkor gyomor-baja, melyben tíz év óta szenvedett, s az ezzel kapcsolatosan mutatkozó fájdalmak teljesen megszűntek. Ezt az új gyógymódot frigotherápiának nevezik és némelyek azt hiszik, hogy nagy jövője lesz neki.

A hideg és az élőlények. Nem kell igen nagy hőmérséklet csökkenés ahhoz, hogy az emberi élet megszűnjék. De némely állat szinte hinhetetlen hideget bír el, a nélkül, hogy ez az életre káros volna. Így például a osiga könnyen kibír hetven-nyolcvan fok hideget is. Egyes kísérletezők a százbátó tették mesterségesen előállított hatvan foknyi hidegre és az állat mozgott. A békát tökéletesen jéggá lehet fagyasztani a nélkül, hogy megártana neki és a kigyó is könnyen elbír negyven fok hideget. Növénynél még kisebb lehet az életre és csiriző képességre nem ártalmas hőmérséklet. Buzaszem, zab, borsó szányolcvan foknyi hideg után még kicsirizott. A szivacs és egyes gombafajok csirája még kétszáz fok hideg után is életre képes.

Az emberi körömök Angol tudósok kiszámították, hogy az emberi körömök hét láb kilenez hüvely hosszúra nőnének 70 éves korig. A köröm növekedése ugyanis hetenként egy harminczketted hüvelyk, a mi egy esztendő alatt 1 és fél hüvelyknek felel meg. Közönséges körömnek az ujjon 4 és fél hó kell, míg teljesen újra képződik. Ebből az következik, hogy egy 70 esztendő embernek 186-szor újultak ki körmei. Ha már most minden egyes köröm hosszát fél hüvelyknek vesszük, akkor ennek az embernek mindenik körme 7 láb s 9 hüvelyket tenne ki, együttvéve 77 és fél láb hosszúra nyulnék. Azonban ki az, a ki 70 éves koráig nem vágja le a körmét?

Sülyedő falu. Vena Mediát, egy kis olasz falut, a hatóságok parancsára teljesen kiürítették, mert a kis helység alatt inog a talaj s egy közeli szakadék fele csuszik. Két ház már a mélységbe zuhant, most újabb három ház fogja ezeket követni. Az ijesztő eseménynek egyszerű magyarázata a következő: Vena Media alatt a talajt három réteg alkotja, a melyek között a legalsó az agyagréteg. Az agyagban felgyülemlik a víz s így a két ezután következő réteg oldalvást csuszik. A bentlakók ezt már régóta tudják s ezért házaikat 50–50 méternyi távolságban építették, hogy a földet ne nagyon terheljék meg. Ez idő szerint a falu elveszettnek tekinthető.

Szerkesztői üzenetek.

A szolgálatl kapcsolatos kérdésekre a szerkesztőség nem válaszol.

S. esendőr. A kard nem változik. A szíjazat nem vörös, hanem barna lesz.

J. P. esendőr. Hogy mikor lesznek a kérdéses állások betöltve, nem tudjuk. Mindenesetre értesítve lesz.

Felvidéki öreg zsoldárok. Hogy lesznek-e változások az egyenruhazatban és mikor, azt még nem tudjuk. Az új szurony négy bordájú, a közepéig élezett lesz; a szíjazat pedig barna színű.

E. J. 1. Minden helyorségi kórháznál van egy egészségügyi osztag; tehát 27 osztag van. 2. A «Vigo» fényképező készülékre nézve tegyen kérdést a hirdető czéphez. Hirdetését a mai lapunkban is megtalálja.

B. F. Ilyen magánügyet nem közölhetünk. Hova gondol?

Kíváncsi havasi próbacsendőr. 1. Kérdéseire világos feleletet ad az illetékszabályzat 105. és 106. §-a 2. Akkor is csak 60 fillért számíthat fel.

D. S. Hazai szokásjogunk szerint a házasságban élők és az özvegyek párbérkötelesek; egyedüli s elengedő feltétele a kötelezettségnek a parochialis kötelék. Ha tehát a község többi lakosa is fizeti a párbrét, önnök is fizetnie kell. Egyébként leveléből azt vesszük ki, hogy valamelyes visszaéléstől tart, főleg a temetkezési költségeket illetőleg; azt ajánljuk tehát, hogy forduljon az ezen kérdésekben illetékes főszolgabíróhoz.

3. sz. előfizető. Barátjának van igaza.

Sz. J. esendőr. Mindenesetre értesítve lesz a kérvénye sorsáról. Azt, hogy a kérdéses állásokra kiket neveztek ki, nem tudjuk.

Szentesi. A várakozási illeték oly magas, mint a nyugdíj. 2. Nem számítják be.

B. P. őrsvezető. Nem számíthat újból felvételre, még kevésbé arra, hogy a megszakított idő beszámíttassék.

Mosó. A megszakítás nélküli teljes 10 évi szolgálat betöltése után.

Városi esendőség. Igen; a mennyiben a szabályzatban nincsen kivételtől szó. De illik is.

Kuzmits István őrsvezető. Kérjük pontos címét velünk tudatni.

Balázs őrsvezető Zalatna. A lap rendszeren jár Galacz-fenesre. Mintán pedig ennek utolsó pstája Zalatna, nézzem utána az ottani postahivatalnál.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Bettűrejtvény.

k	m			
k	á	l	a	a
n	r			
k	p	s	r	s
sz	o			

Ezen betűk úgy helyezendők el, hogy a felülről lefelé és balról jobbra olvasva, értelmes szavakat adjanak.

Számrejtvény.

Hogy írunk le 1000-et zérusok nélkül, 7 egyenlő számjeggyel?

Megfejtési határidő: 1907 márczius 11-én.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet-királyné sanatoriumi sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk 6. számában közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: «Nincs oly hosszú nap, hogy estje ne volna». — **Bettűrejtvény:** «Farsang». — **Számrejtvény:** «Három és fél év.»

Helyesen megfejtették: Bátor József őrs. Lovászpata; gávai őrs; Dén János cz. őrs., Predeal-telep; Csáthi L. cz. őrs. Magyarbód; Vancsik J. esendőr Dolova; besztercebányai őrs; Cseke esendőr Mór; László G. őrs. Sándoregyháza; sziraki őrs; Pánzs L. esendőr Málnapaták; Rózner S., Funk S. és Varga Zs. Sárospatak; Pásztor M. őrm. és neje Királykut; ratkói őrs; Németh F. őrm. Nagyenyed; magyarhermányi őrs; siklósi őrs; szigetvári őrs; Ehrman M. jőrm. és fiai Fehértemplom; jászkara-jenői őrs; Pap János őrsvezető Szászvár; kéméndi őrs; Groesli Gyula és Barna D. pr. cz. őrs. Gődöllő; Riklik S. és Ráth esendőrök J. Kácsfalu; Martonosy A. esendőr Ófútak; Gadó O. esendőr Poroszló; Anik J. jőrm. és neje Debreczen; Schmidt K. őrs. Végvár; Gerzsa Gy. és Lexmann M. Herencsvölgy; Deák J. őrm. Peszéradaas; Ósordás A. cz. őrs. Káposztalva; Biró F. őrs., Szahula J., Popovics Gy. esendőrök Dubova; abádszalóki őrs.

A kisorsolt Erzsébet-királyné Sanatorium-sorsjegyet Bátor József őrsvezetőnek Lovászpataóra elküldöttük.

HIVATALOS RÉSZ.

Közigazgatási döntvények.

Vasuti alkalmazottak hatósági közegek.

A közforgalomban lévő vaspályák felügyelő és kezelő személyzetéhez tartozó egyének közigazgatási hatósági közegeknek tekintendők.

(Minisztertanács 1906. nov. 14. 41,854. I. M. sz. a.)

Halászás robbanó anyaggal.

A robbanó anyagokkal való halászással vádoltak e kihágásban részeseikként büntetendők akkor, ha az a körülmény, hogy a dinamitot ők dobták be a vízbe, megállapítást ugyan nem nyert, de az, hogy a robbanás folytán megölt halak kifogása végett a helyszínén tartózkodtak, beigazoltatott.

(Földmívelésügyi miniszter 6386/906.)

Pékipari munka munkaszüneti időben.

Az önálló pék-kisiparosok munkaszüneti időben ipari munkát maguk végezhetnek lakásukon és a lakással kapcsolatos műhelyben, feltéve, hogy iparukat állandóan segítik, tanácsok és segédmutatások alkalmazása nélkül gyakorolják. A rendszeres üzleti segédszemélyzettel bíró pékiparosok azonban munkaszüneti napokon saját személyükben sem dolgozhatnak.

(A m. kir. belügyminiszter 1906. 4405. sz. határozata.)

Italmérési helyiség tisztáltsága.

Italmérési helyiségnek, az étel és ital elárúsítására szolgáló eszközöknek tisztáltságon állapotban tartása nem a közegészségügyi törvénybe, hanem az 1899. évi 78,543. számú belügyminiszteri rendeletbe ütköző kihágást képez.

(A m. kir. belügyminiszter 1906. 6595. sz. határozata.)

RENDELETEK.

Körrendelet.

13002/16. szám. A m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg a m. kir. III. számú csendőrkerület 7. szolnoki szárnyának 1-ső szolnoki szakaszától a tiszai alsó közigazgatási járáshoz tartozó őrsök ugyanezen szárny 2-ik szolnoki szakaszához, a tiszai közép közigazgatási járásba bekelezett őrsök pedig ezen utóbbi szakaszról az 1-ső szolnoki szakaszhoz kapcsolattak.

Kelt Budapesten, 1907. évi február 11-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Körrendelet.

5095/16. szám. A «Cs-1. jelzetű Utasítások a m. kir. csendőrség számára» II. 5. §-ának első bekezdése helyett irandó:

«A csendőr nyilvános helyen szabályosan öltözködve és oldalfegyveresen tartozik megjelenni.

A szolgálatban álló csendőrnek teljesen felfegyverkezve és felszerelve [töltött karabélyllyal (forgópisztolylyal) és feltöltött szuronylyal, kézi bilincscsel ellátva] kell lennie.

A székesfőváros vagy törvényhatósági joggal felruházott városok belterületén azonban vagy olyankor midőn nappal elővezetések foganasítottatnak, — kivéve a 117. §. IX. pontjában megállapított eseteket — a karabélyról a szurony leveendő.

Hogy a szolgálatba induló csendőr, az őrzési lapon kívül a szolgálat mineműsége szerint minő tárgyakat tartozik magával vinni, az az általános szolgálati határozványokban és külön rendeletekben van meghatározva.

Továbbá az idézett utasítás 37. §. 3. bekezdése első sorában «megbilincselni» szó után beszurandó: «feltöltött szuronylyal kíséreni».

Ugyanezen bekezdés után új bekezdésként felveendő: «Az e tekintetben felmerülő kivételes intézkedés az 5. §. 1. bekezdésében van megállapítva».

Mindezekből kifolyólag az 1901. évi augusztus 8-án 5370/eln. sz. alatt kelt rendeletem 3. pontjának utolsó bekezdését t. i. mely bizonyos esetekben a szuronyhüvely honn hagyását rendeli el, hatályon kívül helyezem.

Kelt Budapesten, 1907. évi február hó 6-án.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Körrendelet.

1462/24. szám. Az alábbi alapító oklevelet és póthatározatot ezennel közzéteszem.

Kelt Budapesten, 1907. évi február 1-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Alapító oklevél.

Én, jekel- és margitfalvi Jekelfalussy Lajos tábornagy, cs. és kir. kamarás, stb. mint ezidőszertinti m. kir. honvédelmi miniszter, ezennel tudtára adom mindazoknak, akiket illet, hogy «A m. kir. csendőrség zsebkönyvének szerkesztő-bizottsága» az 1887—1904. évbem megjelent zsebkönyvekben közzétett «Vegyes közlemény»-ek gyűjteményes kiadásából, valamint a csendőrségi felügyelőség által összeállított és kiadott, s a m. kir. csendőrség eddigi működése alatt előforduló nevezetesebb szolgálati eseményeket tartalmazó «Híven, becsülettel és vitézül» című mű előfizetéséből befolyt tiszta jövedelmet oly kérelemmel terjesztette fel hozzám, hogy ezen összeg a csendőrségi szolgálatban rokkanttá vált legénységi egyének és családjajai segélyezése céljából alapítványként letéteményeztessék, továbbá, hogy az említett zsebkönyv szerkesztő-bizottsága által az 1897-ik évbem a m. kir. csendőrlégénység jutalmazására és segélyezésére létesített Turók Ferencz-féle alapítványnak jelenleg 85,300 korona törzsvagyonyából 15,300 korona kihassitassék és a most létesülő alapítvány, úgy a zsebkönyv szerkesztő-bizottságának, mint

az egész csendőrtiszti karnak óhajához képest — azon alkalmából, hogy a m. kir. csendőrség ezidő szerinti felügyelője: Panajott Sándor cs. és kir. vezérőrnagy ur, ki ezen segélyalap megteremtője volt, a múlt évi október hó 31-ikén töltötte be 40 évi szolgálati idejét — a személye iránt érzett ragaszkodás és nagybecsülés kifejezéseül — nemkülönb az említett «Vegyes közlemény»-ek és «Híven, becsülettel és vitézül» czimű művek sajtó alá rendezése, valamint ezen alapítvány létesítése körüli s minden irányu elévülhetetlen érdemei elismerésül Panajott Sándor cs. és kir. vezérőrnagy nevével neveztessek el.

Mindezeknél fogva a magyar kir. csendőrség zsebkönyvének szerkesztő-bizottsága által elem terjesztett kívánságok figyelembevételével s az általa adott felhatalmazás alapján és annak megemlítésével, hogy a m. kir. csendőrlégénység jutalmazására és segélyezésére létesített Török Ferencz-fele alapítvány alapítókéjéből a segélyezésre szolgált résznek kihatásia következtében az alapító oklevél szükségessé vált módosítása iránt külön «Póthatározat»-ban intézkedem, — jelen alapítványról az alábbi pontokba foglalt alapító oklevelet állítom ki:

I. Az alapítvány neve:

«Rokkant m. kir. csendőrlégénységi egyének s azok családtagjainak segélyezésére létesített Panajott Sándor-fele alapítvány».

II. A fenti alapítvány törzsvagyonra jelenleg:

A «Vegyes közlemény»-ek, valamint a «Híven, becsülettel és vitézül» czimű művek kiadásából és egyesek adományából befolyt és takarékpénztárban elhelyezett 21,371 korona 05 fillérből és ennek időközi kamataiból, továbbá a Török Ferencz-fele jutalmazási és segélyezési alapítványnak eddigi segélyezési czélokra szolgált, de abból a fentiek értelmében kihatott és ezen alapítványhoz átesatolt vagyonrészből származó 15,300 korona névértékű 4%-os magyar korona járadékkötvényből áll.

A m. kir. csendőrség zsebkönyvének további kiadásából befolyó tiszta jövedelmek, — mindaddig, míg e tekintetben a zsebkönyv szerkesztő-bizottsága, esetleg újabb alapítvány létesítése szempontjából másként nem határoz, — valamint az ezen alapítvány javára befolyó adományok, hagyományok, a honvédelmi miniszter utján, a m. kir. központi állampénztárba, az alapítványhoz leendő csatolás végett beszolgáltatandók.

Ugy ezen pénzek, valamint az évi jövedelmek a jelen alapító oklevél IV. pontjában foglaltak szerint esetleg fel nem használt, tehát megtakarított és a tőkéhez csatolandó része is, lehetőleg elég jól jövedelmező magyar állami papirokba helyezendők el s ezen alapítvány a m. kir. honvédelmi miniszter felügyelete alatt a m. kir. központi állampénztárban őrizendő és kezelendő.

III. Ezen alapítványnak rendeltetése az, hogy kama-

a) oly rokkant nyugdíjas m. kir. csendőrlégénységi

egyének, kik a szolgálatképtelenségüket okozott és szolgálatteljesítésből kifolyólag szerzett súlyos betegség, sérülés vagy sebesülés következtében, mint bármi keresetre képtelenek, gyámolításra szorulnak, ha évi nyugdíjuk összege kisebb a legutóbb élvezett zsoldjuknál, — és pedig ezek közül különösen olyanok, a kik annyira tehetetlenek, hogy mások ápolása, vagy segélyezése nélkül el nem lehetnek, — továbbá másod-sorban

b) az a) alatt említett igényjogosultak elhalálózása után azok nyomorban sinlődő családtagjai (özvegyek és árvák), — és végül harmadsorban

c) oly állandó nyugellátásban nem részesült volt csendőrlégénységi egyének, kik onhibájukon kívül annyira szánalmas helyzetbe jutottak, hogy mások ápolására, illetve segélyezésére szorulnak, — segélyben részesüljenek.

A segélyek összege legkevesebb 60 korona, a legfeljebb 200 korona lehet.

Segélyben egy ugyanazon egyén ismételten is részesülhet.

IV. Az alapítvány egy évi kamatjövödelmének 50%-a évenként egyszer és pedig dicsőségesen uralkodó királyunk I. Ferencz József ok császári és apostoli királyi Felsőge legmagasabb születése napján, vagyis augusztus hó 18-án, a beérkezett és a csendőrkürelti parancsnokságok, valamint a csendőrségi felügyelő által véleményezett kérvények alapján osztandó ki, — annak másik 50%-a pedig a következő év augusztus 18-áig terjedő idő alatt segélyért folyamodók segélyezésére fordítandó.

A mennyiben a visszatartott 50%-nyi kamatjövödellem bármely oknál fogva egészen vagy részben fel nem használnának, a megtakarított összeg a következő évi augusztus hó 18-án kiosztás alá kerülő segélyek összegének gyarapítására fordítandó.

A mennyiben pedig az augusztus hó 18-án kiosztás alá kerülő összeg az igényjogosultak csekély száma, vagy más ok miatt nem volna segélyezésére teljesen felhasználható, a megtakarított összeg a II. pont értelmében tökéstendő.

Az első segélyezés 1907. évi augusztus hó 18-án lesz eszközöndő.

V. A segélyek nagyságát a m. kir. csendőrkürelti parancsnokságok javaslata és a csendőrségi felügyelő véleményezése alapján az ezen alapító oklevél III-ik pontjában foglalt korlátok között a m. kir. honvédelmi miniszter szabja meg és azokat ugyanó adományozza.

A segélyre szorult egyének kiszemelése iránt s az erre vonatkozó javaslatok tekintetében a m. kir. honvédelmi miniszter külön rendeletek intézkedik.

VI. Azon nem remélt esetben, ha a m. kir. csendőrség feloszlatatnának, vagy megszűnnék és a jelen alapító oklevél III. pontja a), b) és c) betűi alatt megjelölt segélyt kérő igényjogosultak többé nem lennének, ezen alapítvány, lehetőleg hasonló feltételek mellett,

azon közigazgatási szervezet javára lesz fordítandó, a mely a m. kir. csendőrség helyébe lépve, a közbiztonsági szolgálatot teljesítendő.

VII. Ezen alapítvány a m. kir. honvédelmi minister felügyelete alatt áll és azt harmadik személyek irányában felmerült jogi ügyeiben a közalapítványi kir. ügyigazgatóság képviselendő.

VIII. Ezen alapító oklevél 5 egyenlő eredeti példányban állítottatott ki és ezek közül egy példány a m. kir. honvédelmi ministeriumban, egy példány a m. kir. belügyministeriumban, egy példány a közalapítványi kir. ügyigazgatóságnál, a negyedik a csendőrségi felügyelőnél, az ötödik pedig a m. kir. III. számú csendőrkörületi parancsnokságnál helyeztetik el megőrzés végett.

Kelt Budapesten, 1907. évi február hó 1-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Póthatározat.

Én, jekel- és margitfalvi Jekelfalussy Lajos tábornagynagy, cs. és kir. kamarás stb., mint ez idő szerinti m. kir. honvédelmi minister ezenel tudtára adom mindazoknak, a kiket illet, hogy a m. kir. csendőrség zsebkönyvének szerkesztő-bizottsága azon kérelemmel fordult hozzám, hogy az általa az 1897-ik évben a m. kir. csendőrlégénység jutalmazására és segélyezésére létesített Török Ferenc-féle alapítványnak jelenleg 85,300 korona névértékű 4% magyar korona járadék-kötvényből álló törzsvagyonából a rokkant csendőrök segélyezésére szolgáló rész fejében 15,300 korona névértékű 4% magyar korona járadék-kötvény kihasíthatásáért és ezen összeg az említett szerkesztő-bizottság által legujjabban létesített «Rokkant m. kir. csendőrlégénységi egyének, s ezek családtagjainak segélyezésére létesített Panajott Sándor-féle alapítvány» alaptökéjéhez csatolassék.

Határozatilag kimondta továbbá az említett szerkesztő-bizottság azt is, hogy miután a rokkantá vált és segélyre szoruló csendőrök száma évről-évre szaporodik, a Török Ferenc-féle alapítvány jövőbeni 70,000 kor. alaptökéjének jövedelme pedig a csendőrlégénység megjutalmazására elegendőnek látszik, a zsebkönyv vállalat tiszta jövedelmét ezentul nem a most említett Török Ferenc-féle jutalmazási, hanem az általa legujjabban létesített Panajott Sándor-féle csendőrlégénységi segélyezési alapítvány javára fogja fordítani.

A szerkesztő-bizottság ezen határozatához az e tekintetben megkérdezett csendőr tisztikar és legénység is hozzájárulván a «magyar kir. csendőrségi zsebkönyv vállalat tiszta jövedelméből a m. kir. csendőrlégénység jutalmazására és segélyezésére létesített Török Ferenc-féle alapítvány»-ról 1897. évi április 30-án kiállított alapító oklevél I., II., III., IV., V. és VII-ik pontjainak hatályon kívül helyezése mellett, az alapító oklevelet a következő póthatározattal látom el, illetőleg új pontokkal egészitem ki:

I. Minthogy az alapítvány ezentul csakis jutalmazási

célokra szolgál, ennél fogva az a jövőben «A m. kir. csendőrségi zsebkönyv vállalat tiszta jövedelméből a m. kir. csendőrlégénység jutalmazására létesített Török Ferenc-féle alapítvány» nevet viselendő.

II. Az alapítvány vagyona 70,000, azaz hetvenezer korona névértékű 4% magyar korona járadék-kötvényből áll, mely összeg a magyar kir. honvédelmi minister főfelügyelete alatt a m. kir. központi állampénztárban őrizendő és kezelendő.

III. Ezen alapítvány rendeltetése az, hogy annak kamataiból oly tényleges állományú csendőrlégénységi egyének részére, kik magukat a közbiztonsági szolgálatban különösen eredményes működés által kitüntetik, a nélkül, hogy a fennálló csendőrségi szabályok szerint esetleg őket megillető egyéb díjakban csorbitást szenvednének, pénzjutalmak adassanak, mely pénzjutalmak egyenként 30 koronánál kisebb és 100 koronánál nagyobb összegre nem terjedhetnek.

Ugyanazon egyén ismételten is részesülhet a jutalomban.

IV. A jutalomdíjak minden év augusztus hó 18-ikán, mint Ő császári és apostoli királyi Felségének legmagasabb születése napján osztandók ki.

A m. kir. csendőrkörületi parancsnokságok előterjesztése alapján a jutalomdíjak nagyságát, az ezen póthatározat III. pontjában foglalt korlátok között, a m. kir. honvédelmi minister szabja meg, s azokat ugyanó adományozza.

V. Ezen alapítvány a m. kir. honvédelmi minister felügyelete alatt áll és azt harmadik személyek irányában felmerült jogi ügyeiben a közalapítványi kir. ügyigazgatóság képviselendő,

Az alapító oklevél VI. és VIII. pontjai továbbra is érvényben maradnak.

Minek hitelül ezen póthatározat 4 eredeti példányban kiállittatván, annak egy példánya a m. kir. honvédelmi ministeriumban, egy példány a m. kir. belügyministeriumban, a harmadik a csendőrségi felügyelőnél, a negyedik pedig a m. kir. III. számú csendőrkörületi parancsnokságnál helyeztetett el megőrzés végett.

Kelt Budapesten, 1907. évi február hó 1-én.

Jekelfalussy Lajos, s. k.

Körrendelet.

12671/16. szám. A folyó évi február 1-én 1462/24. szám alatt kelt körrendelettel (ugyanazon R. K.) közzétett — a Panajott Sándor-féle alapítványra vonatkozó — alapító oklevél határozatainak végrehajtása tárgyában a következőket rendelem:

1. Az alapító oklevél szövege, hivatkozással jelen körrendeletre, az összes alosztályoknak kerületi parancsnak teljartalmilag kihirdetendő, oly meghagyással, hogy arról az egyes m. kir. csendőrsőrsök területén lakó s az alapító oklevél III. pontjában megjelölt és segélyre szoruló egyének az őrsparancsnokságok által alkalmilag értesíthetessenek.

2. Az akár hozzám beérkezett s esetről-esetre a csendőrkerületi parancsnokságoknak kiadott, akár közvetlenül a csendőrkerületi parancsnoksághoz beérkezett kérvények — a kellő puhatólás után s a segélyt kérő szorult helyzetét igazoló helyhatósági bizonyítvánnyal, vagy a szükséghez képest orvosi bizonyítvánnyal is felszerelt véleményes jelentés kíséretében — a csendőrkerületi parancsnokságok által a folyó évben, mint a segélyezés első évében, június hó végével lesznek hozzám felterjesztendők, míg azontul *esetről-esetre azonnal és annak tüzetes megjelölésével, hogy a segélyezés a kérelmező helyzetét tekintve, sürgős-e vagy sem? A véleményes jelentések megtételénél — tekintet nélkül a rendi fokozatokra vagy egyéb körülményekre — kivárólag csak a segélyt kérők anyagi helyzete lehet irányadó.*

Ezen segélyek iránti felterjesztések, mint *esetről-esetre* esedékes beadványok, a »Beadványok lajstromába» 39. szám alatt felveendőek.

3. A m. kir. honvéd számvevőség által az alapítvány, kiosztási végett rendelkezésre álló kamatjövödelmének összege minden év július hó elején hozzám bejelentendő.

4. A rendelkezésre álló összeghez mérten az egyesek részére általán megszabott pénzsegélyek a magy. kir. csendőrkerületi parancsnokságok által, az általam történt utalványozás alapján, hivatalos nyugta ellenében azon pénztárnál veendőek fel, a melynél azok havi javadalmazása kiszolgáltatik. A pénzsegélyek — az idevonatkozólag mindannyiszor tölem nyerendő rendeletekhez képest — részben *augusztus hó 18-án, mint Ő császári és apostoli királyi Felségének legmagasabb születése napján, részben pedig esetről-esetre azonnal* lesznek kézbesítendőek, s a bekövetelendő bélyeges nyugták hozzám felterjesztendőek.

5. A pénzsegélyben részesültek nevei, a segélyösszeeggel együtt a területre nézve illetékes csendőrkerületi parancsnokságok által kerületi parancsban mindannyiszor közzéteendőek.

6. A m. kir. honvéd számvevőség a Panajott Sándor-féle alapítványról külön számlakönyvet és ezzel kapcsolatban czélszerű nyilvántartási jegyzéket vezet, az időnként rendelkezésre álló, az alapítvány céljaira még igénybe nem vett kamatjövödelmek takarékpénztárba, a netán befolyó adományok, hagyományok s egyéb összegeknek, valamint az elmúlt évi jövedelem fel nem használt, tehát megtakarított részének biztos és lehetőleg jól jövedelmező magyar állami papirokba helyezése iránt, a m. kir. honvédelmi miniszter felügyelete alatt levő többi alapítványokra nézve fennálló szabályokhoz képest intézkedik és az évenként készítenő zárszámadást minden év márczius havában a m. kir. honvédelmi miniszternek bemutatja.

7. A Török Ferenc-féle alapítvány végrehajtása tárgyában 1897. évi május hó 24-én 32612/XVI. szám alatt kiadott körrendelet (R. K. 26. sz. 1897.) 4. pontjának második és negyedik sorában lévő »és pénz-

segélyek» szavak — miután a Török Ferenc-féle alapítvány ezentul tisztán jutalmazási célokat szolgál — törlendő. Kelt Budapesten, 1907. évi február hó 1-én.
Jekelfalussy Lajos, s. k.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározások.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1907. évi február hó 6-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával:

Szabó József, V. sz. csendőrkerületbeli alezredes parancsnokhelyettesnek, a IV. sz. csendőrkerületi parancsnokság ideiglenes vezetésével való megbízását és csikszentimrei Csató Ferencz őrnagy II-od törzstisztnak, parancsnokhelyettesi minőségben, az V. sz. csendőrkerülethez való áthelyezését legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott.

Megbízás:

A m. kir. honvédelmi miniszter úrnak 1907. február 13-án kelt 1695. eln. számú rendelete alapján, 1907. február 15-ével:

Dumbovics Emil, IV. sz. csendőrkerületbeli százados máramarosszigeti szárnyparancsnok, az I. sz. csendőrkerületnél a II-od törzstiszt teendőivel megbízott.

Áthelyezettek:

1907. február 15-ével:

Geyer János, II. sz. csendőrkerületbeli százados újvidéki szárnyparancsnok, hasonló minőségben a IV. sz. csendőrkerülethez Máramarosszigetre.

Lipsey András, II. sz. csendőrkerületbeli százados, szárnyparancsnoki minőségben ezen csendőrkerületnél Újvidékre.

Raschel Lambert hadnagy, löcsei és

Glatz Ödön hadnagy, rimaszombati szakaszparancsnok, mindkettő a IV. sz. csendőrkerület állományában, kölcsöndsen;

továbbá 1907. márczius hó 1-ével:

Hanza Gyula I. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, a dési első szakasz parancsnoka, hasonló minőségben a VII. sz. csendőrkerületbe: Sepsiszentgyörgyre;

Soltész Sándor VI. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, a szombathelyi első szakasz parancsnoka, hasonló minőségben az V. sz. csendőrkerületbe: Turócszentmártonba;

Szombathy István VII. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, sepsiszentgyörgyi szakaszparancsnok az I. sz. csendőrkerületbe: Dérsre mint első szakaszparancsnok; fancsali és prószéki Joób-Fancsaly Győző V. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, turócszentmártoni szakaszparancsnok a VI. sz. csendőrkerületbe: Szombat-helyre mint első szakaszparancsnok;

árkosi Mihály Károly IV. sz. csendőrkerületbeli főhadnagy, nagyszöllősi szakaszparancsnok hasonló minőségben a VII. sz. csendőrkerületbe: Brádra;

Gödölvay Elemér IV. sz. csendőrkerületbeli hadnagy, roznányi szakasparancsnok, a VI. sz. csendőrkerületbe: Székesfehérvárra mint első szakasparancsnok;

Lőzsa Jenő I. sz. csendőrkerületbeli hadnagy, diesőszentmártoni szakasparancsnok, oktató tisztí minőségben, ugyanezen csendőrkerület törzséhez;

Buday Andor VII. sz. csendőrkerületbeli hadnagy, brádi szakasparancsnok, az I. sz. csendőrkerületbe: Diesőszentmártonban;

Demel Károly VI. sz. csendőrkerületbeli hadapródtiszt helyettes, a székesfehérvári II-dik szakasz ideiglenes parancsnoka, hasonló minőségben a IV. sz. csendőrkerületbe: Rozsnayóra és végül

Konkoly Iván VII. sz. csendőrkerületbeli hadapródtiszt helyettes, ideiglenes szakasparancsnoki minőségben a IV. sz. csendőrkerületbe: Nagyszőlőstre.

Okirattalag megdicsértettek:

a m. kir. honvédelmi miniszter úr által:

Chudý Tamássy András V. sz. csendőrkerületbeli csendőr cz. őrsvezető, két ember életének a tüzhaltól, saját élete veszélyeztetésével történt bátor megmentéseért,

Machala Vinceze tartalékos tizedes volt V. sz. csendőrkerületbeli csendőr, két ember életének a tüzhaltól történt megmentéseért és végül

Bakos Ferenc járásőrmester az V. sz. csendőrkerület állományában, a Trencsén vármegye Kiscuzaújhely községben pusztított tűzvész alkalmával a kincstári vagyonnak megmentéseért.

Nyugállományba helyeztetett:

1907. évi február hó 1-vel;

Kéry Sándor, III. sz. csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhelye: Máriaradna.

Előléptettek:

az öt évi tényleges szolgálat betöltése után:

Gothard Dávid, *Mikucs* Péter és *Popovics* György, II. számú csendőrkerületbeli csendőrök, *csendőr címzetes őrsvezetőkké*.

Házasságra léptek:

Baszler János, IV. sz. csendőrkerületbeli hadnagy *Jakab* Hilda úrhölgygel 1907. február 3-án, Csik-somlyón;

az I. sz. csendőrkerületnél:

Glaviški Ferenc cz. őrmester *Márkus* Polyxenával, 1906. december 26-án, Nagyteremen;

Gegő Elek cz. őrmester *Biró* Annával, 1907. február 2-án, Korodszentmártonban;

a II. sz. csendőrkerületnél:

Illyés István cz. őrmester *Eberhardt* Terézszel, 1907. február 2-án, Bökán;

Szűcs János járásőrmester *Zsigovits* Égető Juliannával, 1907. január 29-én, Topolyán;

a III. sz. csendőrkerületnél:

Simon Márton járásőrmester *Molnár* Etelkával, 1907. február 10-én, Abonyban;

Tóth Imre cz. őrmester *Puskás* Rozália Rózával, 1907. február 9-én, Szeghalmon;

Szili János cz. őrmester *Szabó* Anna Máriával, 1907. február 9-én, Jászládányban;

a IV. sz. csendőrkerületnél:

Bátori Ferenc járásőrmester *Botos* Erzsébettel, 1907. január 8-án, Beregszászon;

az V. sz. csendőrkerületnél;

Horváth Gusztáv cz. őrmester *Matusék* Erzsébettel, 1907. február 7-én, Jabloncson;

Dodonka Ferenc őrsvezető *Mann* Máriával, 1907. február 11-én, Süttőn;

a VI. sz. csendőrkerületnél;

Berecz György őrsvezető *Illés* Erzsébettel, 1907. febr. 9-én, Tamásiban.

PÁLYÁZATOK.

Egy irtóki állás Sopron városnál. Fizetés 1400, esetleg 1200 korona. Lakpénz 350 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Német nyelv bírása. Négy középiskolai osztály. Kérvények Sopron város tanácsához 1907. évi márczius hó 20-ig.

Egy irtóki állás a kassai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a kassai kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 15-ig.

Egy irtóki állás a budapesti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 600 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a budapesti kir. törvényszék elnökéhez 1907. évi márczius hó 17-ig.

Egy szolgálai állás a nagykarolyi kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 kor. Ruhailletmény 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagykarolyi m. kir. pénzügyigazgatóságához 1907. évi márczius hó 20-ig.

Egy hivataloszolgai állás a m. kir. belügyminiszteriumban. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz pótlékkal 380 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. belügyminiszterium elnöki irodájába 1907. évi márcziushó 20-ig.

egy 1200 korona fizetés és 400 korona lakpénzzel javadalmazott községőhídi és állatvásári altisztí állás Budapest székesfővárosnál. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Egy évi próbaidő. Kérvények a székesfőváros tanácsához 1907. márczius hó 2-ig.